

Bir Kuşaktırlar: Mîna Urgan

Ağabeyim, ustam **Mustafa Ekmekçi**'nin sessiz vasiyetiydi, "Ölünce arımdan yazma" dedi. "Musalla taşı yazılardan hoşlanmıyorum" diye ekledi.

Vasiyetini tutmadım. O, ölümün eşliğindeyken de, ölümden sonra da yazdım. Neredeyse "hem ağladım, hem yazdım". Ama "musalla taşı yazılan" benzetmesi hiç aklımdan çıkmadı. Ölenin ardından yazılanlarda hep o tedirginliği duydum.

Ağır hasta olduğu, belki de geri dönüşsüz bir yola girdiğini öğrendiğimde, kendi kendime "İşte tam da sırası" dedim. "**Mîna Urgan sağken de diyeceğini. İşte tam da sırası; musalla taşı yazısı yazmamak için işte sana bir fırsat.**"

Olmadı. Henüz soluk alan, henüz gülümseyen bir Mîna Urgan hakkında yazmaya elim de varmadı, dilim de.

Sonra haber geldi: Bekle-

nen oldu, Mîna Urgan gözlerini bir daha açmamak üzere yumdu. Mîna Urgan ne akrabam, ne çok yakınım. Onunla ilgili anı dilimcikleri aktarıp, onu bir kez ve son kez daha anmak haddim değil.

Belleği zorlayıp anlatılabilir, okuyucuyla bölüşülebilir: **Ca-hit İrgat**'ın anlattığı Mîna Urgan; 1971'de hapisane arkadaşlığı ederek onurlandığım **Sabahattin Eyüboğlu**'nun anlattığı Mîna Urgan; Mavi Yolculuk anılarının yazılmamış bölümlerini, 1971 duruşmalarında, mahkeme salonunda yargıçlara çaktırmadan anlatıp, askeri mahkemenin abus suratına renkler katan **Azra Erhat**'ın anlattığı Mîna Urgan; **Moda**'nın simgesi **Koço**'nun en saygın, en sevimli müşterisi olarak anlattığı Mîna Urgan...

Hayır. "Benim Mîna Urgan"ım bunlar değil. En azından bunlardan ibaret değil.

Biraz zorlasam "Benim Mîna Urgan'ım, Mîna Urgan'dan da ibaret değil" diyeceğim.

★★★

Bir kuşaktılar. Çağrışimleri rasgele uçuşmaya bırakınca akla ilk geliveren adlar: **Halet Çambel**, Azra Erhat, **Semiha Berksoy**, **Macide Tanır**, Mîna Urgan...

Kimileri kendilerini Marksist olarak tanımladılar. Kimileri antikomünizm ikelliğine sapanmamakla yetindiler. Dönemin bütün aydınlarını (Marksist aydınlar dahil) tanıdılar, etkilediler, etkileştiler.

Hepsi Cumhuriyet Devrimi'nin çocuklarıydılar. Medreseden üniversiteye sıçrayan yükseköğrenim düzenimizin

ilk meyveleri arasındaydılar. En iyiler arasında yer aldılar. Hangi meslektaşeler en iyisiydiler. (Bana İngilizceyi Mîna Urgan'dan daha iyi kullanan, İngiliz edebiyatının tadını öğrencileriyle daha iyi bölüşen kaç kişi gösterebilirsiniz? Macide Tanır'ı sahnede seyredip de büyülenmeyen var mı? Bu ülkenin kültür yaşamına Azra Erhat kadar katkıda bulunanlar sizce kaç kişidir?)

Bir kuşaktılar. Özelliklerinin ve önemlerinin, "mesleklerini en iyi yapanlar" olmalarından kaynaklandığına inanıyorum. Bir de dolu, zengin bir yaşamı sonuna dek sürdürebilecek solukta oluşlarından...

Ot bitmeyen çorak Anadolu topraklarında, bozkırdaki çekirdeği çatlatanlar kuşağındadılar. Kimileri aramızdan ayrıldı. Kimileri yaşıyor. Ara-

mızdan ayrılanlar son ana dek "yaşamayı" başardılar ve "yaşama" sözcüğünün içeriğini zenginleştirerek yaşadılar. Hâlen yaşayanlar aynı hüneri gösterebileceklerini çoktan kanıtladılar.

Arkeolog iseler, tarih öncesinde yaşayan ve bugüne kör bakan, daracık "uzman yaşamları"nın cenderesine sıkışmadan yaşadılar, yaşıyorlar. Oyuncu iseler, sahneyi, bastırılmış teşhircilik duygularının özgür kaldığı bir alan olarak kavrayıp, yaşamlarını o üç duvarlı yapıp dünyayla sınırlandırmadılar. Dil ve edebiyat dalında uzmanlaştırlarsa salt bir üniversite öğretmeni olarak kalmadılar, ülkenin edebiyat ve düşünüş yaşamına doğrudan katıldılar, etkilediler, yönlendirdiler ve zenginleştirdiler.

Bir kuşaktılar. Cumhuriyet Devrimi'nin kızlarıydılar.

Bir kuşaktırlar. Cumhuriyet Devrimi'nin kızlarıdır.

17-6.2000

